

Р І Ш Е Н Н Я

щодо ухваленної Радою Європи Конвенції про захист професії адвоката

За пропозицією голови підкомітету з питань організації та діяльності адвокатури, органів надання правової допомоги Ватраса В.А. та голови підкомітету з питань політичної реформи та конституційного права Дирдіна М.Є. Комітет Верховної Ради України з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 16 грудня 2025 року (протокол № 208) питання, пов'язані із ратифікацією Конвенції про захист професії адвоката та встановив таке.

Радою Європи 12 березня 2025 року ухвалено Конвенцію про захист професії адвоката (Council of Europe Convention for the Protection of the Profession of Lawyer) (далі – Конвенція). Прийняття Конвенції свідчить про посилену увагу європейської спільноти до питань забезпечення незалежності адвокатів та їх професійних об'єднань.

У зв'язку зі зверненнями стосовно забезпечення гарантій незалежності адвокатури, захисту адвокатів та забезпечення верховенства права в Україні Комітетом з питань правової політики проведено низку спільних нарад, зокрема 16 квітня 2025 року, в ході якої члени Комітету та запрошені учасники наголосили про виключну важливість прийняття Конвенції, покликаної гарантувати незалежність, безпеку та самоврядність адвокатури. В ході проведення наради було зазначено про унікальність цього документа, ролі України в його створенні, важливості ратифікації та перспективи імплементації положень Конвенції в національне законодавство.

Наступну робочу нараду в Комітеті проведено 20 серпня 2025 року, в ході якої заслухано інформацію щодо стану роботи над Конвенцією та можливих строків, пов'язаних із її підписанням, ратифікацією, внесення змін до чинних нормативно-правових актів, а також підготовки тексту для перекладу українською мовою.

5 листопада 2025 року, у зв'язку із необхідністю продовження обговорення питань, пов'язаних із ратифікацією Конвенції на базі підкомітету з питань організації та діяльності адвокатури, органів надання правової допомоги Комітету проведено чергову робочу нараду щодо стану роботи Кабінету Міністрів України над Конвенцією з метою активізації діяльності, направленої на її підписання, оскільки така робота є необхідною і важливою на шляху подальшої європейської інтеграції України та посилення гарантій незалежності адвокатури. Також, необхідність проведення зазначеної робочої наради зумовлена, виявленими Міністерством закордонних справ України труднощами у погодженні перекладу окремих термінів тексту Конвенції, зокрема

англійського терміну «lawyer». Головою підкомітету з питань організації та діяльності адвокатури, органів надання правової допомоги Комітету Ватрасом В.А. вказано, що відповідно до пункту (а) статті 3 Конвенції термін «lawyer» визначається, як будь яка фізична особа, яка відповідно до національного законодавства має кваліфікацію та дозвіл на здійснення адвокатської діяльності. У національній правовій системі України в розумінні Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» таким суб'єктами є адвокати, проте важливо врахувати, що подібну діяльність здійснюють також інші особи, проте без відповідного статусу. У зв'язку з цим представники Міністерства закордонних справ України, Міністерства юстиції України та Національної асоціації адвокатів України зазначили про необхідність правильного перекладу терміну «lawyer», який в повній мірі відображатиме зазначену особливість адвокатської діяльності.

Міністерство юстиції України в ході проведення зазначених нарад повідомило про підготовку пропозицій щодо ратифікації Конвенції та відповідного проекту розпорядження Президента України на уповноваження її підписання з метою його розгляду на засіданні Кабінету Міністрів України, а також належної підготовки тексту Конвенції для перекладу та ратифікації.

Міністерство закордонних справ України зазначило про готовність, спільно з Міністерством юстиції України, до процесу підписання Конвенції про захист професії адвоката від імені України та підготовки перекладу її тексту для ратифікації.

Згідно з приписами статті 9 Закону України «Про міжнародні договори України» пропозиції щодо ратифікації міжнародного договору України подаються Міністерством закордонних справ України протягом шести місяців з дня його підписання стосовно міжнародних договорів, що укладаються від імені України, – Президентові України. Підготовка пропозицій щодо ратифікації міжнародних договорів України (документів, зазначених у частині четвертій цієї статті) здійснюється міністерством, іншим центральним органом виконавчої влади, яке готує пропозиції щодо ратифікації міжнародного договору України і подає їх Міністерству закордонних справ України протягом двох місяців з дня його підписання. Верховна Рада України розглядає внесений Президентом України або Кабінетом Міністрів України проект закону про ратифікацію міжнародного договору України і приймає відповідне рішення.

В ході проведення засідання Комітету з питань правової політики 11 грудня 2025 року заступником Міністра юстиції України повідомлено про розроблення Міністерством юстиції України проекту Постанови Кабінету Міністрів України щодо створення міжвідомчої робочої групи стосовно комплексного реформування інституту адвокатури.

На думку членів Комітету, висловлених на засіданні Комітету питання підписання, ратифікації Конвенції та питання комплексного реформування адвокатури не слід пов'язувати.

Так, згідно з Дорожньою картою з питань верховенства права розроблення та прийняття законопроекту щодо вдосконалення правового регулювання адвокатської діяльності заплановано на IV квартал 2026 року.

Відповідно до Конвенції Група експертів із захисту професії адвоката, яка здійснює контроль за дотриманням положень Конвенції, складається щонайменше з 8 членів і щонайбільше з 12 членів. Перші вибори 8 членів проводяться протягом одного року після набуття чинності Конвенцією. Вибори 4 додаткових членів проводяться після 25-ї ратифікації або приєднання до Конвенції.

У зв'язку з цим зволікання з підписанням та ратифікації Конвенції може позбавити Україну права на представника у ГРАВО.

На підставі статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» Комітет з питань правової політики вирішив:

звернутися до Кабінету Міністрів України з пропозицією щодо вирішення питання стосовно підписання та ратифікації Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

